

Філіпенко Тетяна Вячеславівна

доктор наук з держ. управління, професор,
професор кафедри права та публічного адміністрування
Маріупольського державного університету

СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Фінансова система та організація фінансових відносин спрямовані на вирішення певних завдань, що стоять перед суспільством. При цьому існує чисельна кількість варіантів організації фінансових відносин і фінансової діяльності, з яких треба вибрати найбільш ефективний для країни у даний час. Визначення таких варіантів є основою фінансової політики держави.

Фінансова політика – це сукупність заходів держави з мобілізації фінансових ресурсів, їх розподілу й використання з метою досягнення певних соціально-економічних цілей, підпорядкованих реалізації інтересів суспільства [1, С. 10]. Фінансова політика є відображенням суб'єктивної сторони функціонування фінансів. У той час як фінанси і фінансова система є об'єктивними явищами, що існують незалежно від волі окремих суб'єктів фінансових відносин і відбивають об'єктивні закономірності розвитку. Але механізм функціонування фінансів та організація фінансових відносин залежить від багатьох чинників політичного, економічного і соціального характеру. Рух грошових коштів організують конкретні суб'єкти, які поєднують при цьому як загальносуспільні, так і власні інтереси. Тому фінансова політика завжди об'єднує різноманітні інтереси окремих політичних партій і владних структур, центральних і місцевих органів влади та управління, різних верств населення тощо. Суб'єктом вироблення фінансової політики є держава в особі вищих органів влади та управління і основних фінансових органів – Міністерства фінансів та центрального банку, а суб'єктами реалізації – фінансові органи та інституції [2].

Фінансова політика у широкому розумінні відображає усі сторони функціонування фінансів і охоплює монетарну та фіскальну політики.

Монетарна політика – це комплекс дій та заходів у сфері грошового ринку, спрямованих на забезпечення стабільності грошового обігу через управління емісією, регулювання інфляції і курсу національної грошової одиниці; забезпечення своєчасності розрахунків у національному господарстві і в різних ланках фінансової системи через регламентацію і регулювання діяльності банківської системи; управління діяльністю фінансового ринку через регламентацію емісії і розміщення державних і корпоративних цінних паперів і регулювання їх дохідності. Об'єктами монетарної політики виступають такі індикатори грошового ринку, як: пропозиція (маса) грошей; відсоткова ставка; валютний курс; швидкість обігу грошей тощо. Основними інструментами грошово-кредитної політики є:

- облікова (дисконтна) політика, яка полягає в регулюванні облікової ставки центрального банку, за якою він надає позички комерційним банкам у порядку їх рефінансування;

- регулювання норми обов'язкових резервів для комерційних банків та інших депозитних установ, які повинні зберігати частину залучених коштів на кореспондентських рахунках у центральному банку без права їх використання і виплати відсотків за ними;

- операції на відкритому ринку, що пов'язані з купівлею і продажем цінних паперів центральним банком на ринку цінних паперів. У країнах з розвинутими ринковими відносинами такі операції є найбільш поширеним методом грошово-кредитного регулювання.

Фіскальна політика – це комплекс дій держави щодо централізації частини виробленого ВВП та її суспільного використання, що здійснюється шляхом упровадження різноманітних методів мобілізації державних доходів та розподілу цих коштів за окремими напрямками державних видатків. Фіскальна політика становить основу фінансової політики у її вузькому розумінні. У той же час ця політика ширша, оскільки включає також політику у сферах фондового і страхового ринків та міжнародних фінансів.

Основними цілями фіскальної політики є: пом'якшення коливань економічного циклу; стабілізація темпів економічного зростання; досягнення високого рівня зайнятості та поміркованих темпів інфляції.

Фіскальна політика умовно поділяється на податкову і бюджетну. Податкова політика являє собою діяльність держави у сфері оподаткування, а саме: установлення видів та співвідношення податків, визначення платників податків, установлення ставок оподаткування, податкових пільг тощо. Податкова політика пов'язана з потребами держави у грошових коштах, а також відображає вплив податків на діяльність підприємств і громадян.

Бюджетна політика характеризує діяльність щодо формування бюджету держави, його збалансування, розподіл бюджетних коштів, визначає засади бюджетного устрою країни, побудови її бюджетної системи, а також організацію міжбюджетних відносин тощо. Залежно від структури видатків бюджетна політика може мати соціальне, економічне чи військове спрямування. Завдяки бюджетній політиці держава визначає: джерела формування доходів державного і місцевих бюджетів; пріоритетні напрями видатків бюджету; допустимі межі розбалансованості бюджету; джерела фінансування бюджетного дефіциту; принципи взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи.

Фінансова політика у сферах фондового та страхового ринків включає дії держави щодо їх розвитку і регулювання, створення відповідних гарантій клієнтам страхових компаній та інституційних інвесторів. За своїм змістом вказані фінансові інституції є самостійними комерційними структурами, тому держава може впливати на них, як і на інших суб'єктів підприємницької діяльності, тільки засобами регуляторної політики.

Фінансова політика у сфері міжнародних фінансів спрямована на налагодження взаємовідносин держави з міжнародними організаціями і фінансовими інституціями, членство в яких є добровільним. Сутність цієї політики полягає у визначеності щодо участі в міжнародних організаціях та інституціях і у встановленні засад співпраці.

Захист інтересів держави на міжнародному ринку здійснюється через валютну і митну політику. Валютна політика включає сукупність економічних, юридичних і організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями. Регулювання курсу національної валюти здійснюється за допомогою валютних інтервенцій центрального банку, які впливають на попит і пропозицію національної валюти та іноземних валютних цінностей у країні.

Митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі. Відповідно до зацікавленості держави в розширенні або скороченні свого експорту чи імпорту застосовується система митних платежів або конкретний митний режим.

Головним завданням митної і валютної політики є забезпечення примноження золотовалютних резервів держави.

Важливою складовою фінансової політики є боргова політика держави. Боргова політика визначає межі та умови державного запозичення, співвідношення між його формами, між кредиторами держави, а також порядок і механізм погашення державного боргу.

Дієздатність фінансової політики держави визначається узгодженістю її окремих складових. Всі складові фінансової політики тісно взаємозв'язані, а тому прорахунки в будь-якому напрямі ведуть до загальних негативних наслідків. Отже, тільки скоординована й узгоджена фінансова політика може дати позитивні результати.

Література:

1. Розпутенко І. В. Державні фінанси: навч.-метод. посіб. (для самост. вивч. слухачами дисципліни “Державне управління в економічній сфері”). К. : НАДУ, 2008. 64 с.

2. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) : навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К. : КНЕУ, 2002. 240 с.

Анушкевич Олександр Дмитрович

Студент ОС «Магістр» спеціальності «Право»
Маріупольського державного університету

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ І ХАБАРНИЦТВОМ В МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Серед викликів світовій спільноті, на сьогоднішній день особливо проблемним залишається питання боротьби з корупцією. Корупція проникає в усі сфери життя, тим самим завдаючи шкоди державі. Згідно з оцінками Світового банку, щорічно в світі марнотратно витрачається один трильйон доларів. У 1996 році ООН прийняла декларацію «Про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях», в якій держави визнають хабарництво іноземних посадових осіб злочином, а також

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
КРУГЛОГО СТОЛУ**

**«ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВИ»**

(Частина I)

17 травня 2019 р.

Маріуполь – 2019

УДК 347.73 (336.025)
ББК 67.402

Проблеми сучасної фінансової політики держави : Збірник матеріалів круглого столу, м. Маріуполь, 17 травня 2019 р. У 2 частинах. Частина 1 / Маріупольський державний університет; кафедра права та публічного адміністрування; уклад. Філіпенко Т. В. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 65 с.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Кафедра права та публічного адміністрування, 2019

© Маріупольський державний університет, 2019

ЗМІСТ

Філіпенко Тетяна Вячеславівна СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.....	3
Анушкевич Олександр Дмитрович ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО БОРТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ І ХАБАРНИЦТВОМ В МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЯХ.....	5
Балджи Карина Василівна ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	7
Блохіна Валерія Геннадіївна ПРАВОВИЙ СТАТУС, ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ.....	10
Бобкова Анастасія Леонідівна ЗАХОДИ ЗАПОБІЖНОГО ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ КОРУПЦІЇ.....	16
Булда Анастасія Дмитрівна ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	19
В'юшкова Єлизавета Сергіївна ЗОВНІШНЯ ТА ВНУТРІШНЯ ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	22
Глазистова Катерина Ігорівна ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ.....	25
Головізіна Ольга Євгенівна ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОНТРОЛЮ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	27
Григорян Артур УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	29
Діденко Катерина Андріївна СВІТОВІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ.....	30
Дубова Ольга Олександрівна ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ.....	32
Дудар Наталя Ігорівна ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	36
Дургарян Єлизавета Миколаївна КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ.....	39
Євтушенко К.Є. КОНВЕНЦІЯ ООН ПРОТИ КОРУПЦІЇ.....	41
Єлісеєв Сергій Олександрович РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	44
Кіор Анна Олександрівна ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У СФЕРІ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	49
Кічата Катерина Геннадіївна РОЛЬ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ.....	52
Комаров Олександр Валерійович МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	54
Кумуржи Євген Ігорович ПОНЯТТЯ І ФУНКЦІЇ ФІНАНСІВ.....	57
Мацишина Ольга Миколаївна ПОНЯТТЯ І ФУНКЦІЇ СТРАХУВАННЯ.....	60